

Certificarea firmelor de construcții

Cum sunt certificați constructorii în Europa și ce urmează să fie în România?

Numeroasele certificate negative emise de către autoritățile contractante firmelor de construcții care nu au reușit să finalizeze proiectele de investiții contractate, la termenul și în condițiile de calitate stabilite, arată necesitatea unui sistem de certificare a firmelor.

Noul Cod al Urbanismului impune ca, începând cu data de 1 iunie 2027, în cadrul procedurilor de atribuire a contractelor de achiziție publică în domeniul executării lucrărilor de construcții, autoritățile contractante să solicite obligatoriu prezentarea unui certificat de calificare tehnico-profesională.

”Firme despre care nu a auzit nimeni au avut acces la licitații publice cu valori importante. Dacă ar fi fost supuse procesului de certificare, acestea nu s-ar mai fi calificat să participe la licitații”, subliniază Adriana Iftime, director general al Federației Patronatelor Societăților din Construcții (FPSC).

În țara noastră sunt circa 37 de mii de firme active în sectorul execuției lucrărilor de construcții (care au depus bilanțul pe 2025 și sunt în funcțiune). Dintre acestea, aproape 2200 au minim zece angajați. Și, potrivit estimărilor ARENA Construcțiilor, circa 1640 de firme de construcții au avut contracte publice. Certificate de calificare tehnico-profesionale pot solicita și firmele care nu participă la

licitații publice dar care vor să arate potențialul lor clienți privați ce capacități au.

Aceasta pentru că și beneficiarii privați vor putea verifica firmele în registrul digital al operatorilor economici care execută lucrări în domeniul construcțiilor și/sau sisteme pentru construcții.

Certificatele vor fi emise de viitoarea Asociație Română de Certificare a Operatorilor din Construcții (A.R.C.O.C.)

Asociația va fi inițiată de Federația Patronatelor Societăților din Construcții, singura organizație patronală reprezentativă în sectoarele de negociere colectivă din construcții.

Adriana Iftime, director general al FPSC, ne-a spus că propunerea de statut pentru înființarea A.R.C.O.C. va fi înaintată Ministerului Dezvoltării spre avizare.

Conducerea noii asociații va propune, printr-un regulament: criteriile tehnice, administrative și economico-financiare, modalitatea de certificare a operatorilor economici pe categorii de lucrări de construire sau de sisteme pentru construcții, modalitatea de funcționare a Consiliului de certificare.

Regulamentul trebuie aprobat prin hotărâre de Guvern, propusă de Ministerul Dezvoltării, pe baza propunerilor A.R.C.O.C.

”Criteriile generale sunt relativ clare în legislație, dar provocarea va fi transformarea

Adriana Iftime, director general al FPSC

acestor criterii în praguri măsurabile și categorii de certificare, întrucât trebuie făcută o evaluare a capacității reale a firmei de a executa lucrările pentru care solicită certificare”, subliniază doamna Iftime.

România nu este singura țară care va avea un sistem de certificare a firmelor. Dimpotrivă, astfel de sisteme există în majoritatea țărilor din Europa, scopul lor fiind trierea contractorilor pe baza capacității tehnice, financiare și profesionale înainte ca aceștia să poată participa la licitații publice sau proiecte private majore.

Sistemul francez QUALIBAT - gestionat în mod tripartit (firme, beneficiari, arhitecți)

Organizația Profesională pentru Calificare și Clasificare în Sectorul Construcțiilor a fost înființată ca o asociație non-profit, în conformitate cu legea franceză din 1901. Sistemul certifică atât meșteri calificați, cât și firme de construcții.

În prezent, sunt circa o sută de comisii de examinare care se întrunesc cel puțin de două ori pe an în toată Franța. În total, peste 2.600 de specialiști participă activ și decid asupra cererilor companiilor care doresc certificare.

Persoanele, care fac parte din comisiile decizionale analizează dosarele depuse de firme și votează dacă o companie merită sau nu să primească certificarea, sunt voluntari pentru a

asigura corectitudinea sistemului. Aceștia sunt profesioniști activi din domeniu: arhitecți, ingineri, reprezentanți ai asociațiilor de constructori sau experți din companii de asigurări.

Statutul lor de voluntari independenți garantează că deciziile sunt luate în mod imparțial, fără interese financiare directe în procesul de vot. QUALIBAT are angajați permanenți care primesc dosarele, realizează verificarea preliminară a actelor și logistica zilnică, precum și profesioniști plătiți care fac controalele pe teren. Astfel, în rețeaua sa și în întreaga țară, QUALIBAT are aproximativ 250 de auditori, calificați în toate domeniile și meseriile).

Auditorii sunt profesioniști din industrie,

selectați individual pentru expertiza lor tehnică, care le permite să evalueze un șantier de construcții conform celor mai bune practici, dar și pentru standardele lor înalte. De asemenea, aceștia verifică informațiile din oferte și facturi, precum și toate documentele referitoare la șantierul inspectat.

Clienții finali (persoane fizice și asociații de proprietari) beneficiază de subvenții substanțiale din partea statului francez pentru lucrări de creștere a eficienței energetice numai dacă acestea sunt executate de firme certificate QUALIBAT- RGE (*Reconnu Garant de l'Environnement*).

Prețurile QUALIBAT se bazează pe trei elemente distincte:

- o taxă unică de procesare a cererii, examinare a dosarului trimis, de aproximativ 250–310 euro, fără TVA.
- un cost anual de certificare, proporțional cu dimensiunea companiei, de la 100–120 euro/an, fără TVA, pentru firmele mici cu 1–5 angajați până la 1.300–1.400 euro/an, pentru companiile foarte mari (peste 1.000 de salariați).
- costul auditului obligatoriu, în jur de 350 euro, fără TVA.

Criteriile de eligibilitate pentru a obține certificarea QUALIBAT

Certificarea se acordă în baza mai multor criterii: Criteriile administrative și juridice

Firma trebuie să dovedească faptul că funcționează complet legal și că îndeplinește toate obligațiile sociale și fiscale. Documentele solicitate includ: dovada înmatriculării companiei, certificate care atestă plata la zi a impozitelor și a contribuțiilor sociale, dovada deținerii unei asigurări de răspundere civilă profesională și a asigurării decenale, esențială pentru lucrări în Franța.

Criteriile financiare evaluează viabilitatea economică pentru a garanta că firma nu prezintă un risc iminent de faliment care ar putea lăsa șantierele neterminate. Acestea sunt: cifra de afaceri din ultimii doi sau trei ani pentru a asigura o coerență cu dimensiunea proiectelor solicitate, analiza bilanțurilor contabile recente,

declararea volumului de lucrări subcontractate. Criteriile tehnice (măiestria profesională) Acesta este cel mai important pilon, axat pe capacitatea reală a firmei de a executa lucrări “ca la carte”. Sunt analizate: resursele umane (evaluarea organigramei, numărului de angajați, calificărilor deținute de echipe și a CV-ului responsabilului tehnic), resursele materiale (lista echipamentelor, utilajelor, vehiculelor și spațiilor de stocare deținute), referințele de șantier (portofoliu de proiecte recente, de regulă din ultimii 2–4 ani, însoțite de fotografii, devize detaliate și, uneori, evaluări sau scrisori de recomandare de la clienți).

Sistemul italian SOA dă acces constructorilor la contracte publice cu un “plafon maxim”

agenții și sucursale operative în toate regiunile majore ale Italiei.

Tariful de bază se calculează automat printr-o formulă matematică stabilită de Codul Contractelor Publice din Italia, formulă care ține cont de suma valorilor maxime ale claselor de certificare solicitate, numărul de categorii solicitate, precum și coeficientul de inflație actualizat anual.

Astfel, o firmă care deține Clasa I poate licita și executa contracte publice cu o valoare de până la 309.600 de euro per proiect, iar tariful minim de certificare în acest caz este de aproximativ 4.500 euro (plus TVA). Pentru firmele care licitează lucrări de peste 2,5 milioane euro, tarifele de certificare depășesc 10.000 de euro și pot ajunge la zeci de mii de euro pentru structuri gigant.

Ce condiții trebuie să îndeplinească firmele pentru certificarea SOA

Printre principalele cerințe pe care trebuie să le îndeplinească firmele care doresc să obțină certificarea SOA se numără:

- înregistrare în Registrul Comerțului și să nu fie în proceduri de insolvență (faliment, concordate judiciare etc.).
- absența unor încălcări grave în desfășurarea activităților comerciale (fără erori grave în executarea lucrărilor publice, nereguli fiscale, declarații false, încălcări grave ale normelor de siguranță sau sancțiuni de descalificare etc.).
- nicio declarație falsă făcută cu intenție sau neglijență gravă,
- respectarea normei care reglementează dreptul la muncă al persoanelor cu dizabilități,
- document oficial obligatoriu care atestă plata la zi a tuturor contribuțiilor sociale, pensii și a asigurărilor obligatorii,

- nicio condamnare sau măsură interdictivă emisă împotriva părților.

Cerințe economice și financiare speciale

- capitaluri proprii pozitive în raport cu ultimele situații financiare depuse;
- referințe bancare adecvate;
- să fi acumulat, în ultimii 15 ani de activitate, o cifră de afaceri de cel puțin 100 % din cuantumul calificărilor solicitate;
- să fi suportat, în ultimii 15 ani de activitate, cheltuieli cu personalul în valoare de cel puțin 15 % din cifra de afaceri a lucrărilor, din care cel puțin 40 % este pentru muncitori manuali, sau să fi suportat, în ultimii 15 ani de activitate, cheltuieli cu personalul în valoare de cel puțin 10 % din cifra de afaceri a lucrărilor, din care cel puțin 80 % este pentru personal tehnic cu diplomă sau studii superioare;
- să fi suportat, în ultimii 15 ani de activitate, costuri pentru echipamente tehnice de cel puțin 2 % din cifra de afaceri a lucrărilor, din care cel puțin 40 % pentru echipamente permanente.

De asemenea, cerințele tehnice speciale prevăd: management tehnic adecvat; să fi efectuat, în ultimii 15 ani de activitate și pentru fiecare categorie individuală supusă certificării, lucrări în valoare de cel puțin 90 % din cea a clasificării solicitate și să fi efectuat, în ultimii 15 ani de activitate și pentru fiecare categorie supusă certificării, cel puțin o lucrare pentru o sumă de cel puțin 40 % din valoarea calificării solicitate sau cel puțin două lucrări pentru o sumă de cel puțin 55 % din valoarea calificării solicitate și cel puțin trei lucrări pentru o sumă de cel puțin 65 % din valoarea calificării solicitate.

Certificarea SOA este obligatorie în Italia pentru orice companie care intenționează să execute lucrări publice atribuite de autoritățile contractante, fie direct, fie prin subcontractare, pentru sume de 150.000 de euro sau mai mult.

Verificarea propriu-zisă a dosarelor este delegată către companii din sectorul privat denumite Società Organismo di Attestazione (SOA), autorizate de Autoritatea Națională Anticorupție din Italia. Spre deosebire de DNA în România, ANAC are un rol focalizat masiv pe prevenție, reglementare și control administrativ, și nu pe investigații judiciare cu caracter penal.

În prezent, în Italia există aproximativ 20 de societăți SOA active și autorizate oficial de către ANAC. Multe dintre acestea dețin

Bonusul economic prevăzut de legislație

Prin procesul de certificare a calității și în conformitate cu anumite cerințe suplimentare, companiile pot beneficia de bonusul economic prevăzut prin lege.

În timpul licitațiilor, printre avantajele posibile se numără:

- reducerea cu 50% a depozitului și a garanțiilor provizorii în cazul atribuirii;
- o evaluare mai favorabilă la atribuirea contractelor atunci când este utilizat criteriul

ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere economic.

Durata atestării este de cinci ani, cu o revizuire a cerințelor generale și structurale care trebuie efectuată în al treilea an.

În Germania, “pașaportul” digital PQ-VOB scutește firmele să prezinte actele la fiecare licitație publică

Sistemul PQ-VOB este mai degrabă unul de precalificare pentru firmele care vor să participe la contracte publice de construcții. Sunt verificate, în principal, documentele care demonstrează: competența profesională, capacitatea firmei de a executa contractul, fiabilitatea, experiența, situația juridică și administrativă.

Scopul este ca firma să fie verificată înainte de participarea la licitații, astfel încât să nu prezinte aceleași documente la fiecare procedură. Clienții privați au, de asemenea, posibilitatea de a găsi companii calificate și de încredere prin intermediul listei PQ.

Precalificarea este echivalentă cu certificarea,

cu diferența că validitatea acesteia nu este confirmată printr-un certificat, ci prin înscrierea valabilă în registrul oficial PQ-VOB.

Precalificarea germană nu certifică automat stabilitatea economică a firmei și nici calitatea tehnică a fiecărei lucrări. Autoritatea contractantă poate solicita în continuare dovezi suplimentare pentru un anumit contract.

Sistemul german este centralizat și supravegheat de o asociație umbrelă numită Asociația PQ, însă verificarea efectivă a dosarelor este delegată către șase organisme de certificare autorizate.

Toate aceste organisme efectuează auditul tehnic, administrativ și financiar pe baza

aceleiași linii directoare federale, emisă de Ministerul Federal pentru Locuințe, Dezvoltare Urbană și Construcții. Scopul este de a demonstra că o firmă îndeplinește trei piloni esențiali: competența tehnică, capacitatea economică și integritatea.

Odată aprobată de oricare dintre ele, firma este înscrisă în Registrul Oficial PQ-Verein, devenind vizibilă pentru cele peste 30.000 de autorități contractante din Germania.

Cele șase organisme de audit sunt entități private care concurează liber pe piață și își stabilesc propriile liste de prețuri. În medie, prețul total pentru o firmă se situează între 400 și 600 euro pe an.

Sistemul de certificare din Spania este gestionat direct de către stat

În Spania, spre deosebire de Italia sau Germania unde procesul este delegat unor firme private, certificarea și clasificarea firmelor de construcții pentru licitații publice sunt realizate direct de către Stat, prin intermediul unor organisme publice specializate. Clasificarea este obligatorie pentru constructorii care vor să contracteze lucrări publice cu valoare estimată de cel puțin 500.000 de euro. Firmele sunt clasificate pe grupe și subgrupe de lucrări și pe categorii de valoare. Sistemul spaniol ține cont inclusiv de lucrările efectiv executate de firmă. În 2026, de exemplu, autoritățile spaniole au modificat lista unor subgrupe pentru care se poate lua în calcul experiența din ultimii 10 ani la stabilirea clasificării. Sunt vizate, printre altele, tuneluri, lucrări din beton precomprimat, lucrări metalice, căi ferate, autostrăzi, conducte, fundații speciale etc.

Comisia de Clasificare a Antreprenorilor de Lucrări este un organism colegial integrat în Consiliul Consultativ pentru Achiziții Publice al Statului Spania, responsabil de studierea, propunerea și soluționarea dosarelor de clasificare ale companiilor care doresc să contracteze lucrări cu sectorul public.

Cererea oficială către Consiliu nu implică taxe administrative publice directe, procedura în sine este gratuită la Ministerul

Finanțelor. Dar, din cauza complexității birocratice a documentației tehnice și financiare, majoritatea IMM-urilor angajează consultanți externi. Tarifele de consultanță variază în funcție de dimensiunea companiei de construcții și de numărul de subgrupe care urmează să fie solicitate, de la 1.500–4.000 de euro.

Procesul durează între 3 și 9 luni. Nu există aprobare tacită. Pot fi solicitate de mai multe ori documente suplimentare.

Deși pregătirea certificatului este costisitoare, acesta este valabil pe termen nelimitat, cu anumite obligații de actualizare a unor date. ■

